

comportament al celor doi „vizitatori“, Pozzo, stăpânul, și înhămatul Lucky. Întregul discurs scenic, cu unele scene antologice prin coerența și rafinamentul construcției, așa cum este aceea în care „bătrânii“ devin spectatori ai demonstrațiilor de „dresaj“ realizate de Pozzo și Lucky, face loc câteodată și unor „hârjoneli“ golite de semnificație, unui exces de zel comic sau unor secvențe de o lungime neproductivă, din care izvorăște ori la care se asociază senzația de *dejà vu* ori de ușoară monotonie. Ele nu anulează, însă, farmecul de ansamblu al spectacolului, care, prin omenescul lui aproape halucinant, prin dimensiunea apocaliptică a „așteptării“ și a mesajului ei impus de regizor, ca și prin clipele de virtuozitate interpretativă greu de uitat, se înscrie între momentele importante ale dramaturgiei existențialiste pe scenele noastre.

Teatrul „Sică Alexandrescu“ din Brașov – Așteptându-l pe Godot, de Samuel Beckett, în traducerea lui Gellu Naum. Regia: Alexandru Dabija. Scenografia: Dragoș Buhagiar. Muzica originală și interpretarea: Dumitru Dabija. Distribuția: Mircea Andreescu, Costache Babii, Marius Cordoș, Mihai Bica, Sebastian Curta. Data reprezentației: 19 septembrie 2004.

Violeta ZONTE

Samuel Beckett și suferințele timpului nostru

Dintre toți dramaturgii contemporani, opinăm că Beckett reflectă în cel mai înalt grad, avatarurile timpului nostru. Cu toate că în *Destăinuire* pretindea că nu este filosof, Beckett reușește să ridice anumiți termeni la rang de concepte. Iar unul dintre acești termeni este cel de „așteptare“, postulat în celebra sa piesă *Așteptându-l pe Godot*. Așteptarea este un concept beckettian deschis, care lasă totuși loc unui licăr de speranță. Dramaturgul ne învață că, în ciuda tuturor suferințelor și dezamăgirilor noastre, trebuie să ne situăm în „poziție de așteptare“. Însă enigmaticul Beckett nu ne dezvăluie pe cine și nici ce să așteptăm. Toate necunoscutele și proiecțiile așteptării sunt incryptate în numele de „Godot“. Astfel încât omul contemporan reeditează tragica așteptare a poporului evreu care, în ciuda nenumăratelor sale suferințe, îl mai așteaptă și azi pe Mesia.

Dumnezeul lui Beckett este definit printr-o suită de atribute negative; el este inert, insensibil, apatic, afazic și insensibil la suferința creaturilor sale. Antiheideggerian, Beckett pulverizează Ființa prin dominanța vocilor moarte și prin valul lacrimilor. „Lacrimile lumii sunt imuabile. Pentru fiecare om care începe să plângă, un altul, undeva, se oprește din plâns“. (Samuel Beckett, *Așteptându-l pe Godot*, trad. de Gelu Naum, Ed. Univers, București, 1970, p.42).

Este evident că, dramaturgul recrează din perspectiva actuală cogito-ul cartezian; „Cuget, deci exist“ devine la Beckett „Sufăr, deci exist“. Suferința de a fi este atât de mare, încât, pământul și văzduhul „e plin de țipetele noastre“. Paradisul a fost înlocuit cu Infernul, iar Pomul Vieții cu un copac negru, scheletic, bântuit de voci moarte și presărat de cenușă.

Întunericul damnat al Infernului dantesc se mută pe pământ. Universul este învăluit de noapte și soarele însuși este invadat de întuneric. Dramaturgul e cutremurat de spaima apocaliptică a întunericului cosmic, de iminentul sfârșit al vieții: „...noaptea galopează și va veni să se năpustească peste noi“.

Remarcăm aici o identitate de substanță cu spaima metafizică a lui Eugen Ionesco. „Universul întreg parcă se dislocă și se scufundă în întuneric... Suntem pe tărâmul morții, al catastrofei, al sfârșitului apocaliptic“. (Eugen Ionesco, *Note și Contra-note*, traducere de Ion Pop, Editura Humanitas, București, 1991, p.42).

Aceeși idee beckettiană, este ilustrată și în *Ultima bandă*. Piesa ilustrează tragicul raport dintre iluzia trecutului și durerea prezentului. În căutarea timpului existențial pierdut, banda e singurul partener care imprimă fostul concret. Personajul se reîntoarce în timp și constată cu disperare că timpul trecut a fost o iluzie și că timpul prezent este inacceptabil. Peste toate aceste suferințe tronează noaptea și veșnica tăcere.

„Umbra coboară din munții noștri, / Azurul cerului se va întuneca / Tăcerea se așterne în câmpiile noastre, / Curând totul va adormi în pace“.

